

Ավետիք Իսահակյան

Օրըս տըրտում, սև է անցնում

Օրըս տըրտում, սև է անցնում,
հույսս է վաղվան օրվան վըրա.
Վաղվան օրն էլ սև-ամպի պես
եկավ, նստավ սըրտիս վըրա.
Հիմա դարձել, ափսո՜ս կասեն.
անցած օրին երենկ կուտամ.
Ափսո՜ս կասեն դալար կյանքիս,
որ շուտ ընկավ չարքաշ ճամփա:

Ու օրերիս քարավանը
տըխտը-տրտում առաջ կերթա.
Հագար ցավով, մարդկանց ցավով
ծանրը բեռնած ճամփա կ'երթա.
Ա՛խ, օրերիս քարավանը
աչքը՝ կարոտ, սիրտը՝ կարոտ.
Ու աշխարհիս ցավով բեռնած
էս աշխարհով կ'անցնի, կ'երթա.

Ու մի օր էլ չոր չոլի մեջ
քարավանս կի՛ջնի դադրած,
Վար կըղնե մեջքի բեռը
-Կյա՛նքս, կյա՛նքս մոխիր դառած.
Ա՛խ, օրերիս քարավանը

աչքը՝ փափագ, սիրտը՝ պապակ,
Փուշ աշխարհիս ցավով բեռնած
Էս աշխարհով կ'անցնի կ'երթա.

Քարավանքս երբ որ իջնի,
Ես ինձ ու ինձ հաշիվ կանեմ,
Թե ո՞րս հասա, թե ի՞նչ տեսա,
Ինչո՞ւ եկա Էս մեծ ճամփեն.
Շա՛տ դադրեցա, շա՛տ չարչարվա,
հաշիվ անեմ, շահըս ինչ էր.
Ախրր ինչո՞ւ ոտ դրրեցի
Էս սուր ու փուշ, դժվար ճամփեն:

Ծովըն ընկած մարդու նըման
նամարդ օձից կախ ենք ընկել. –
Նամարդ օձը Էս աշխարհն է,
- ու աշխարհին աչք ենք գըցել.
Ա՛խ, աշխարհից մի հույս չըկա.
Ճիճուների ենք կերակուր.
Մի բուռ հողն է բաժինը մեր՝
թե տեր դառնանք աշխարհին էլ:

Ա՛խ, մերիկներ, հող պիտ դառնաք,
Ինչքա՞ն սըրտեր հող են դարձեր,
Ազիզ սըրտեր, խորունկ սըրտեր
Միրով վառվեր, հող են դարձեր.
Ձեր բալեքը, ընկերներըս,
Մեր սըրտերեն ելան, թըռան.
Ա՛խ, ամենքն էլ Էս աշխարհի
Անգութ կամքով հող են դարձեր...

Էս աշխարհը արունքտեր է,
ո՛չ գութ ունի, ո՛չ խիղճ ունի,
Է՛հ, աշխարհն էլ ցավող չ'ունի,

մահացու է ու վերջ ունի.
Ու մեզի պես հողեղեն է,
ու մեզի պես մահկանացու.
Մեր գերեզմանն ինքն է հիմի,
ու գերեզման ինքն էլ ունի:

Հագար ավստ՝ս ծաղկունանցը,
նագուկ լուսնին, - պիտի թռոմին.
Մով ծովերը, մով սարերը
սև ծրխի պես պիտի անցնի՜ն.
Վառ արևը պիտի մարի,
գառ աստղերուն հագա՛ր ավստս.
Հրբեղեն ձին, բլբո՛ւլ, մարա՛լ,
հե՛յվախ, մեռնի՜ն, անցնի՜ն:

Թե աշխարհը, ամեն մարդ
ծընավ – եկավ, մեռնի – կ’երթա.
Թե անցորդ ենք, չարքաշ ճամփորդ,
երերմընի, փրշի վրա,
Ո՞ւմ հարցընենք՝ մեզի ասե,
- էս երա՞գ է, թե արթուն բան,
Որ մենք եկանք, հիմի կ’երթանք.
- խաբա՛ր չըկա, խաբա՛ր չըկա:

Է՛յ անցավոր, ցավի աշխարհ,
ցավըդ բարձած մեկ-մեկ կ’երթանք.
Ինչո՞ւ եկանք, ինչո՞ւ կ’երթանք.
մեզ հարցըրեք, մենք խաբար տանք.
Ցավերու տակ մեռա՜նք, մեռա՜նք.
երնե՛կ էնոր, որ չի գգա.
Հագար ավստ՝ս, որ ծընվել ենք,
չըծնվածին երնե՛կ կուտանք:

Ա՜խ, խոր կըզգամ, որ աշխարհում
մարդն է մենակ, որ դարդ ունի
Մարդու վերքը, մարդու ցավը
ո՛չ տակ ունի, ո՛չ չափ ունի.
Է՛յ անցավոր, անսիրտ աշխարհ,
քեզի հագար երնե՛կ կուտանք,
Որ չես գգա քու մեծ վերքը,
որ տակ չունի, որ չափ չունի:

Մեր խեղճ երգն է մենակ ճարը
անմըխիթար սրբտի համար.
Մեր խեղճ երգն է քու մեծ վերքի
խոր մըրմուռը, ունայն աշխա՛րհ.
Երագի պես եկա՜նք-կ'երթանք,
երագի պես դուն էլ կ'երթաս,
Մարդուս կյանքն էլ ցավիդ երգն է,
մարդըս երգ է, երա՛գ-աշխարհ...

1900

Քյուսնախտ